

Народна банка на Република Македонија

АНКЕТА ЗА КРЕДИТНАТА АКТИВНОСТ

ноември, 2013 година

АНКЕТА ЗА КРЕДИТНАТА АКТИВНОСТ

ноември, 2013 година

Имајќи го предвид значењето на кредитите за функционирањето на целокупната економија, располагањето со специфични квалитативни информации за условите за кредитирање значително го олеснува разбирањето на начинот на функционирање на пазарот на кредити. Од тие причини, во јули 2006 година, НБРМ започна со спроведување Анкета за кредитната активност на банките, којашто е осмислена на речиси ист начин како и Анкетата на Европската централна банка. Главната цел на Анкетата е да обезбеди информации за некампатните услови за кредитирање (коишто вообичаено не се расположливи). Воедно, Анкетата има за цел да даде процена на различните фактори што делуваат врз побарувачката на кредити.

Добиените информации од Анкетата би требало да овозможат посоодветно толкување на редовните статистички податоци за кредитната активност на банките. Имено, статистичките податоци го покажуваат износот на одобрените кредити, како и промените во текот на определен временски период, но не и факторите што делуваат врз таквите движења. Притоа, информациите од Анкетата коишто се однесуваат на очекуваните промени во стандардите за кредитирање и во побарувачката на кредити овозможуваат подобро разбирање на идните економски текови.

Структура на Анкетата

Анкетата е наменета за лицата во банките одговорни за градење на кредитната политика на банката. Анкетата содржи дваесет и четири прашања за минатите и за очекуваните движења на пазарот на кредити. Прашањата се поделени во две главни категории: кредити за претпријатијата и кредити за населението. Секоја категорија е анализирана од аспект на кредитните услови, побарувачката на кредити и очекувањата на банките.

Обработката на резултатите од анкетните прашања се заснова врз пресметување пондерирани проценти на одговорите на банките и на нето-процентот, т.е. разликата помеѓу одговорите коишто претставуваат спротивни трендови. Така на пример, кај кредитните услови се врши нетирање на пондерираните проценти на банките коишто одговориле со заострување и на оние коишто одговориле со олеснување на кредитните услови. Притоа, нето-заострување (позитивен нето-процент) укажува дека поголем дел од банките ги заостриле кредитните услови, додека нето-олеснување (негативен нето-процент) укажува дека поголемиот дел од банките ги олесниле кредитните услови. Соодветно, нето-побарувачката ја покажува разликата помеѓу пондерираниот процент на банките коишто пријавиле зголемување и на оние коишто пријавиле намалување на побарувачката на кредити. Оттука, позитивна нето-побарувачка има во случај кога поголемиот дел од банките укажале на зголемена побарувачка и обратно.

Одговорите се пондерирани во согласност со учеството на банките на одделните пазарни сегменти во определен квартал (кредитирање на претпријатијата и кредитирање на населението), согласно со расположливите податоци во текот на обработката на одговорите. Притоа, зборовите коишто опишуваат количини, како што се: мнозинство, половина, значителен дел, процент од банките и сл., се однесуваат на пондерираните проценти, а не на бројот на банките.

Во оваа анкета вклучивме и две дополнителни прашања коишто се однесуваат на нестандартните мерки што НБРМ ги презеде во изминатиот период. Така, првото прашање се однесува на оценката на банките на влијанијата од нестандартните мерки преземени од НБРМ досега (промените во задолжителната резерва и слично) врз нивната кредитна активност. Второто прашање, пак, се однесува на оценката на банките на влијанијата од нестандартните мерки преземени од НБРМ досега (промените во задолжителната резерва и слично) врз нивната активна каматна стапка.

Резултати од Анкетата за кредитната активност на банките за третото тримесечје
на
2013 година

Овој извештај е резултат на Анкетата за кредитната активност што ја спроведе Народната банка на Република Македонија во октомври 2013 година¹.

Резултатите од Анкетата за кредитната активност на банките за третото тримесечје на 2013 година, на нето-основа, покажуваат нето-олеснување на кредитните услови кај корпоративниот сегмент и кај сегментот „население“. Кај корпоративниот сектор ова е прво нето-олеснување на вкупните кредитни услови од почетокот на 2012 година. Во однос на секторот „население“, нето-олеснувањето на кредитните услови има и во третиот квартал, со речиси непроменет интензитет. Од аспект на факторите, и во оваа анкета се забележува намалување на ограничувачкото влијание на факторите од групата согледувања за ризици од страна на банките, при што во најголем дел е оценето дека имаат неутрално влијание врз кредитните услови. Останатите фактори во основа се оценети како фактори со слабо влијание врз кредитните услови и се речиси непроменети во однос на претходниот квартал, со исклучок на конкуренцијата од други банки којашто и понатаму придонесува за нето-олеснување.

Од аспект на влијанието на промените на монетарната политика врз каматната политика на банките во третиот квартал на 2013 година, најголемиот дел од банките укажуваат на незначително влијание како во делот на корпоративните кредити, така и кај кредитите на населението.

¹ Со Анкетата се опфатени 14 банки, при што 13 банки доставија одговори.

Од аспект на побарувачката на кредити, кај корпоративниот сектор и кај секторот „население“ е забележано понатамошно зголемување на побарувачката на кредити на нето-основа, но послабо во однос на претходната анкета. Од аспект на факторите коишто влијаат врз побарувачката, и во оваа анкета инвестициите во залихи и обртен капитал, како и реструктурирањето на долгот ја стимулираат побарувачката на корпоративни кредити. Кај населението, довербата на потрошувачите и трошењето за трајни добра имаат најголемо влијание врз зголемувањето на побарувачката на станбени и потрошувачки кредити во третиот квартал.

Во поглед на очекувањата за промена на кредитните услови во наредните три месеци, банките укажуваат на нето-олеснување на кредитните услови на корпоративниот сегмент, наспроти нето-заострувањето во претходната анкета. Кај населението, се очекува натамошно нето-олеснување на условите во следниот квартал, но посилно во однос на претходните очекувања. **Од аспект на побарувачката на кредити,** банките очекуваат натамошно зголемување на нето-побарувачката на кредити од страна на претпријатијата и населението во четвртото тримесечје на 2013 година.

Од аспект на **дополнителните прашања,** најголем дел од банките укажуваат дека досегашните преземени нестандартни мерки на НБРМ немале поголемо влијание врз кредитната активност насочена кон претпријатијата и населението. Исто така, не е забележано поголемо влијание врз активната каматна стапка кај овие два сегмента, при што околу 20% од банките, пак, укажуваат дека мерките на НБРМ делумно придонесуваат за олеснување на активната каматна стапка.

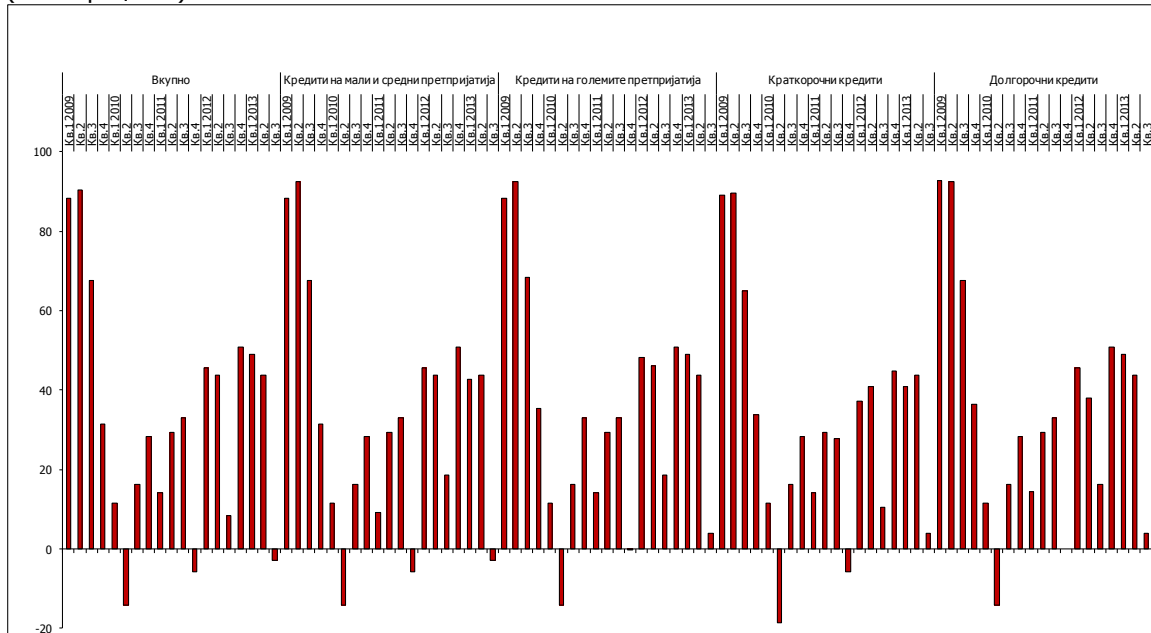
Кредити на претпријатијата

Услови за кредитирање

Во третиот квартал на 2013 година, за првпат по шест квартали, е забележано нето-олеснување на кредитните услови за одобрување корпоративни кредити. Ова поместување е резултат на значително намалениот број на банки коишто укажуваат на заострени кредитни услови (од 45% на 6% од банките), на сметка на зголемениот број банки коишто ги оценуваат кредитните услови како непроменети. Ваквите движења се спротивни на очекувањата на банките за нето-заострување на кредитните услови, дадени во претходната анкета.

Графикон 1

Услови за кредитирање при одобрување заеми или кредитни линии на претпријатијата (нето-процент*)

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“, и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

Согледувањата на банките за конкретните кредитни услови во основа се слични на оние од претходната анкета, при што најголемиот дел од банките ги оценуваат како непроменети. Сепак, се забележува раздвижување кај каматната стапка, за која банките во однос на претходната анкета се повоздржани при намалувањето на цената на корпоративните кредити (од 48% на 24% од банките). Промени, но во спротивна насока се забележани и кај достасувањето на заемите каде што значително се намалува бројот на банките коишто укажуваат на заострување на овој кредитен услов (од 32% на 5% од банките).

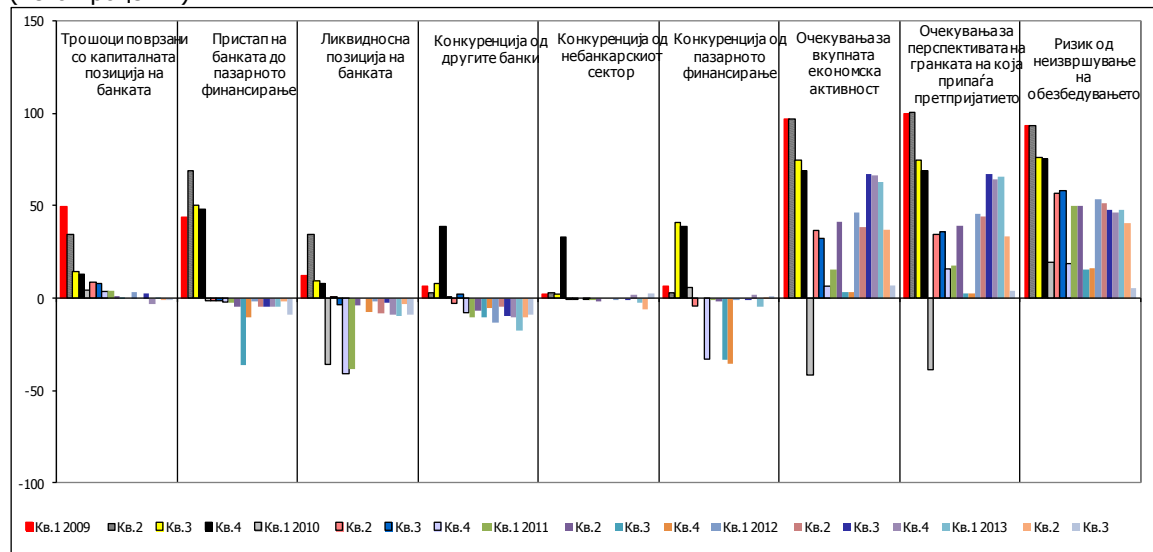
Во однос на факторите коишто влијаат врз условите за одобрување корпоративни кредити, најголем дел од банките оценуваат дека тие придонесуваат за непроменетост на кредитните услови. Во однос на претходниот квартал, овие резултати укажуваат на поолабавена кредитна политика од страна на банките, и тоа особено преку влијанието на факторите од групата за согледување на ризиците, каде што се забележуваат позначителни промени. Имено, шест квартали наназад банките ги посочуваа очекувањата за вкупната економска активност, перспективата на гранката на којашто ѝ припаѓа претпријатието и ризикот од неизвршување на обезбедувањето како основни причини за својата конзервативна кредитна политика и нето-заострување на кредитните услови. Во ова анкета, процентот на банките коишто укажуваат дека овие фактори придонесуваат за заострени услови за кредитирање е намален. Кај останатите фактори не се забележува голема разлика на одговорите на банките во споредба со минатата анкета. Според најголемиот дел на банките, факторите

поврзани со капиталната и ликвидносната позиција на банката и притисокот од конкуренцијата и натаму не предизвикуваат позначителни промени на условите за кредитирање. Притоа, околу 9% од банките оценуваат дека можноста на банката за пристап до пазарно финансирање, ликвидносната позиција и конкуренција од другите банки се фактори коишто стимулативно дејствуваат врз условите за кредитирање.

Од аспект на влијанието на промените на монетарната политика врз каматната политика на банките во третиот квартал на 2013 година, слично на претходната анкета, најголем дел од банките укажуваат дека промените на монетарната политика незначително влијаеле (околу 82% од банките). Сепак, во однос на претходната анкета, кај кредитите на мали и средни претпријатија е забележан поголем број банки коишто укажуваат дека монетарната политика има делумно влијание при одобрувањето кредити на овој сектор. Од друга страна, пак кај кредитите одобрени на големите претпријатија, забележано е намалување на бројот на банките коишто укажуваат дека монетарната политика делумно влијае врз каматните услови.

Графикон 2

Фактори што предизвикуваат промена на условите за кредитирање на корпоративниот сектор
(нето-процент*)

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање).

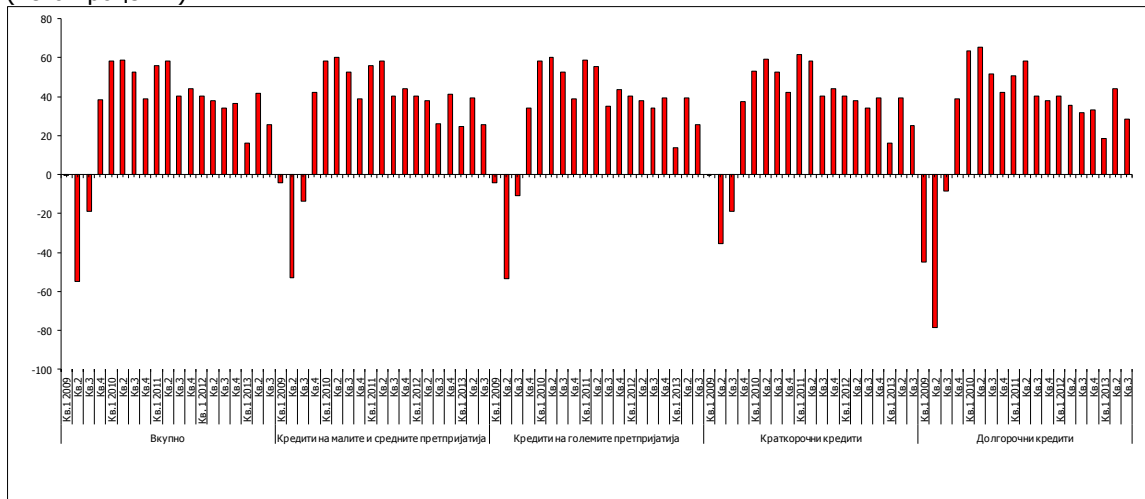
Побарувачка на кредити

Во однос на побарувачката на кредити во третиот квартал на 2013 година, банките и натаму упатуваат на зголемување на нето-основа, но со помал интензитет во споредба со претходното тримесечје. Имено, во овој квартал се намалува бројот на банките што укажуваат на зголемување на

побарувачката (од околу 42% на 34% од банките), и тоа за сите видови кредити. Притоа, во оваа анкета 8% од банките укажуваат и на намалена побарувачка на кредити, наспроти претходната анкета кога ниту една банка не се изјасни на овој начин. Сепак, како и во претходните квартали, најголем дел од банките укажуваат на непроменета кредитна побарувачка (околу 58% од банките). Овие движења на побарувачката во третиот квартал се совпаѓаат со очекувањата на банките дадени во претходната анкета, иако се малку послаби.

Графикон 3

Промена на побарувачката на кредити од страна на претпријатијата
(нето-процент*)

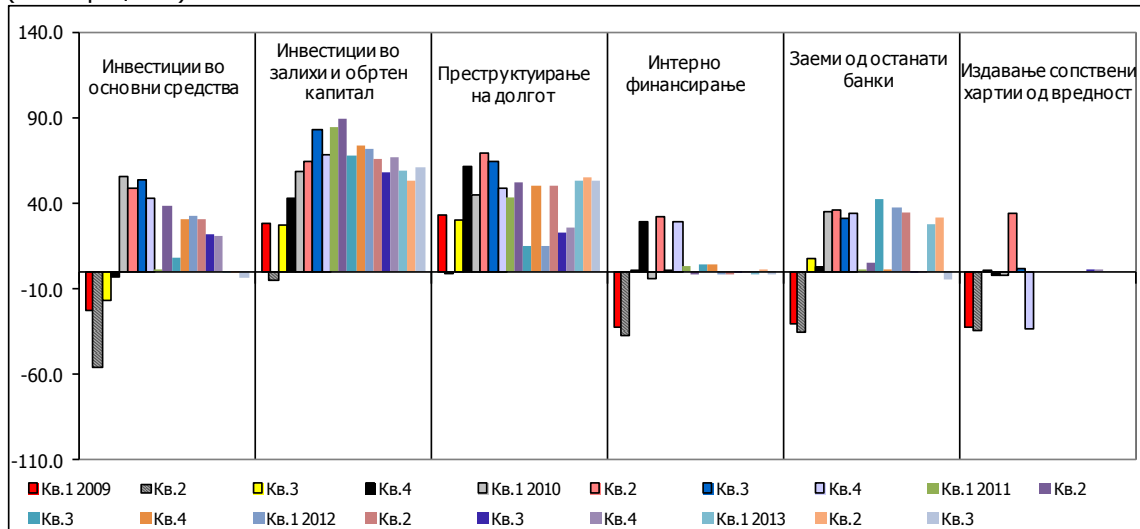

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

Во поглед на факторите коишто ја условуваат побарувачката на корпоративни кредити, според резултатите на оваа анкета, не се забележуваат поголеми поместувања на согледувањата на банките во споредба со претходната анкета. Имено, и натаму банките оценуваат дека факторите од групата потреби за финансирање главно придонесуваат за зголемување на побарувачката, додека факторите од групата употреба на алтернативно финансирање придонесуваат за непроменетост на побарувачката. Така, инвестициите во залихи и обртен капитал, како и реструктурирањето на долгот и понатаму се факторите коишто над половина од банките ги сметаат за фактори што придонесуваат за зголемување на побарувачката на кредити, додека факторот инвестиции во основни средства трет квартал по ред има неутрално влијание. Во однос на претходниот квартал, позначителна промена во рамки на факторите од групата употреба на алтернативно финансирање е забележана кај факторот заеми од други банки, каде што значително е намален бројот на банките коишто укажуваат дека овој фактор има стимулативно дејство (од 34% на 1,9% од банките).

Графикон 4

Фактори што предизвикуваат промена на побарувачката на кредити на корпоративниот сектор
(нето-процент*)

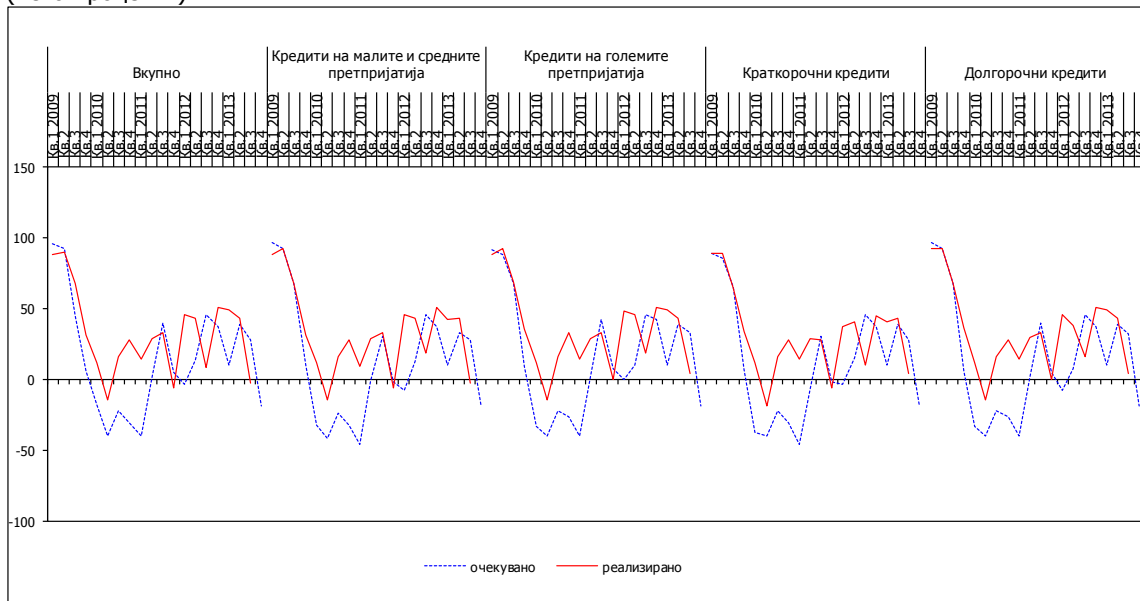
* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „+“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „-“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „+“ (значително придонесува за намалување на побарувачката).

Очекувања

Во однос на очекувањата на банките за движењето на кредитните услови во последниот квартал на 2013 година, банките укажуваат на умерено нето-олеснување на условите за кредитирање наспроти очекуваното нето-заострување во претходната анкета. Ова е резултат на значително намалениот број на банките коишто очекуваат заострување на вкупните кредитни услови (од 38% на 3% од банките), при истовремено двојно зголемување на банките коишто очекуваат олеснување на кредитните услови. Сепак, најголемиот дел од банките (околу 76%) не очекуваат поголеми промени на кредитните услови во последниот квартал на 2013 година.

Графикон 5

Очекувања на банките за промена на условите на кредитирање на корпоративниот сектор
(нето-процент*)

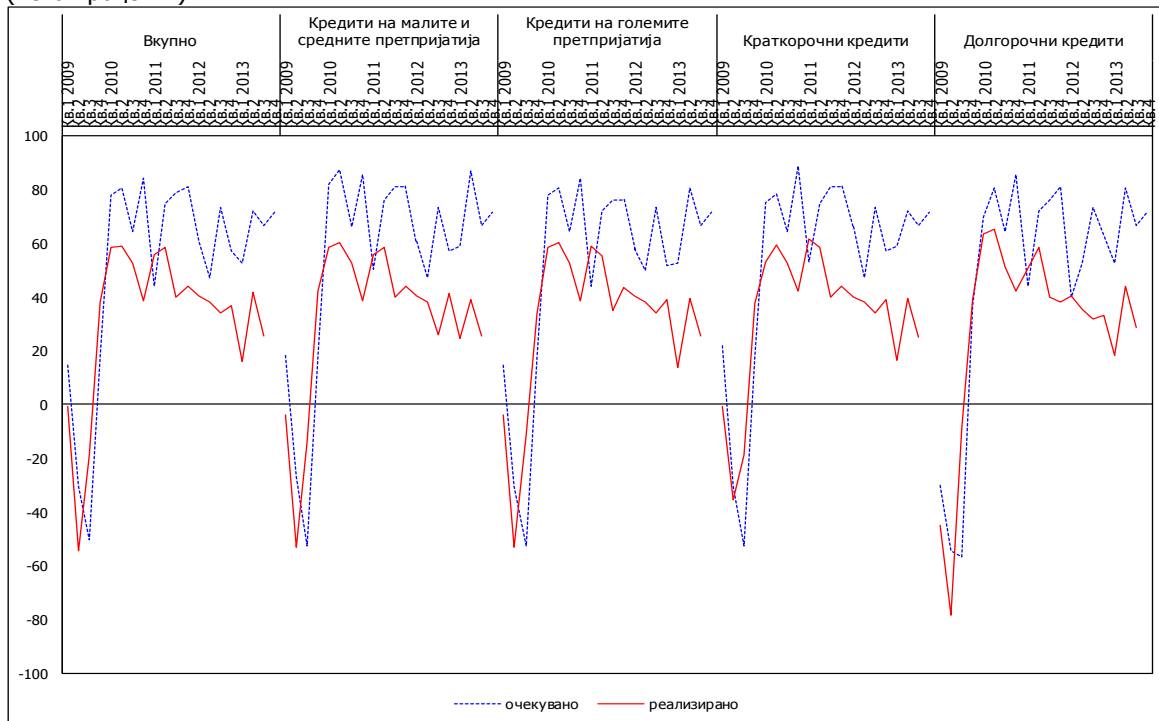

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“ и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

Во однос на очекувањата на банките за движењето на побарувачката на кредитите во четвртиот квартал на 2013 година, банките очекуваат зголемена побарувачка на корпоративните кредити, и тоа посилно во однос на претходната анкета (71,7%, наспроти 66,7% од банките). Овие движења произлегуваат од поголемиот број на банките коишто укажале дека очекуваат зголемување на побарувачката во наредниот период.

Графикон 6

Очекувања на банките за промена на побарувачката на кредити од страна на корпоративниот сектор
(нето-процент*)

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

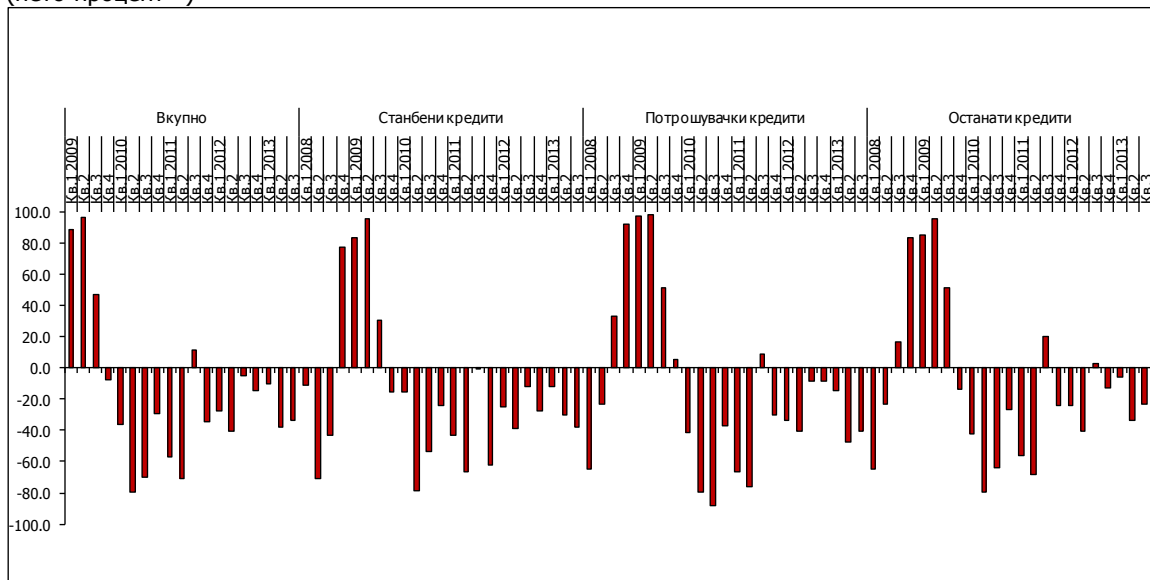
Кредити на населението

Услови за кредитирање

Во третиот квартал на 2013 година, најголемиот дел од банките укажуваат на главно непроменети услови за кредитирање на населението. Притоа, во овој период сепак е забележано нето-олеснување на вкупните кредитните услови, но малку послабо, како резултат на помалиот број банки коишто укажале на олеснување на кредитните услови. Од аспект на поединечните кредити, кај станбените кредити околу 39% од банките укажуваат дека условите за одобрување на овој тип кредити се делумно олеснети (наспроти 31% во претходната анкета). Кај потрошувачките кредити, пак, намален е бројот на банките коишто се изјасниле на овој начин, од 48% на 41,6% од банките. Ваквите движења се во согласност со очекувањата на банките од претходната анкета, но е послабо од предвиденото.

Графикон 7

Услови за кредитирање при одобрувањето кредити на населението
(нето-процент*)

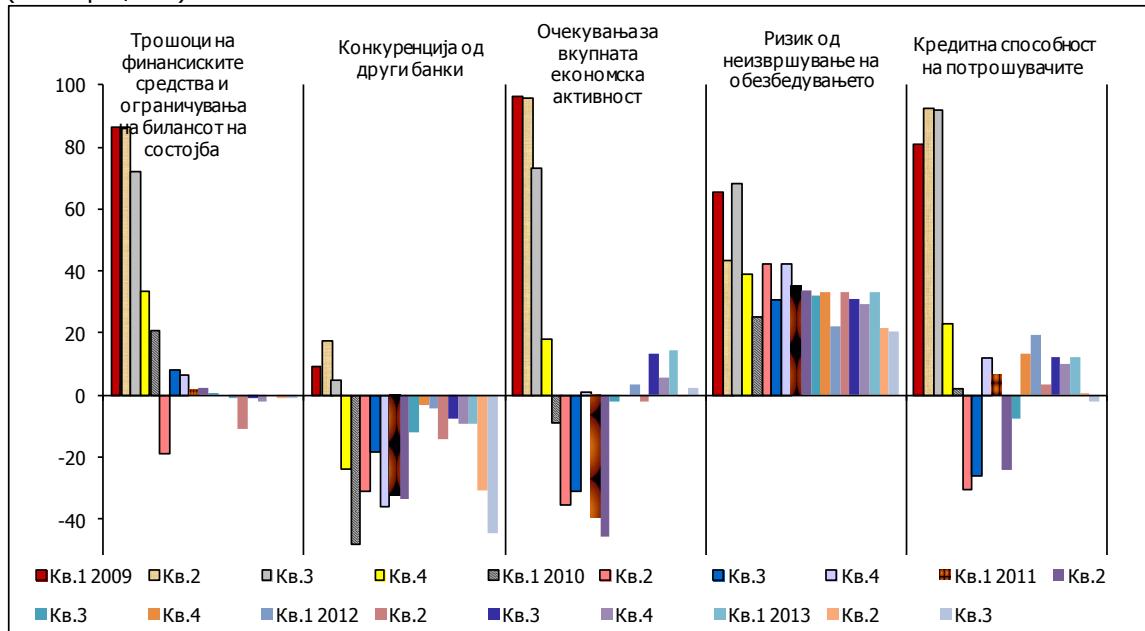
* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“, и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

Од аспект на поединечните услови за одобрување станбени кредити, најголем дел од банките оцениле дека кредитните услови се непроменети во овој период. Кај каматните услови е забележано помало нето-олеснување, во однос на претходната анкета, како резултат на помалиот број банки коишто укажале на намалување на цената на станбените кредити (18% наспроти 31% во претходната анкета). Помало нето-олеснување е забележано и кај провизиите, каде што во споредба со претходната анкета, намален е бројот на банките коишто укажуваат на олеснување кај овој кредитен услов.

Во однос на факторите коишто делуваат врз условите за одобрување станбени кредити, најголем дел од банките и во оваа анкета укажуваат дека тие главно придонесуваат за непроменетост на кредитните услови. Од аспект на факторите коишто се однесуваат на согледувањето на ризиците, не е забележана позначителна промена во однос на претходната анкета. И понатаму, ризикот од неизвршување на обезбедувањето е оценет како фактор што придонесува за заострување на кредитните услови (околу 22% од банките). Од аспект на останатите фактори, околу 45% од банките ја оцениле конкуренцијата од други банки како фактор што придонесува за олеснување на кредитните услови, наспроти 31% од банките во претходната анкета.

Графикон 8

Фактори што предизвикуваат промена на условите за одобрување на станбените кредити
(нето-процент*)

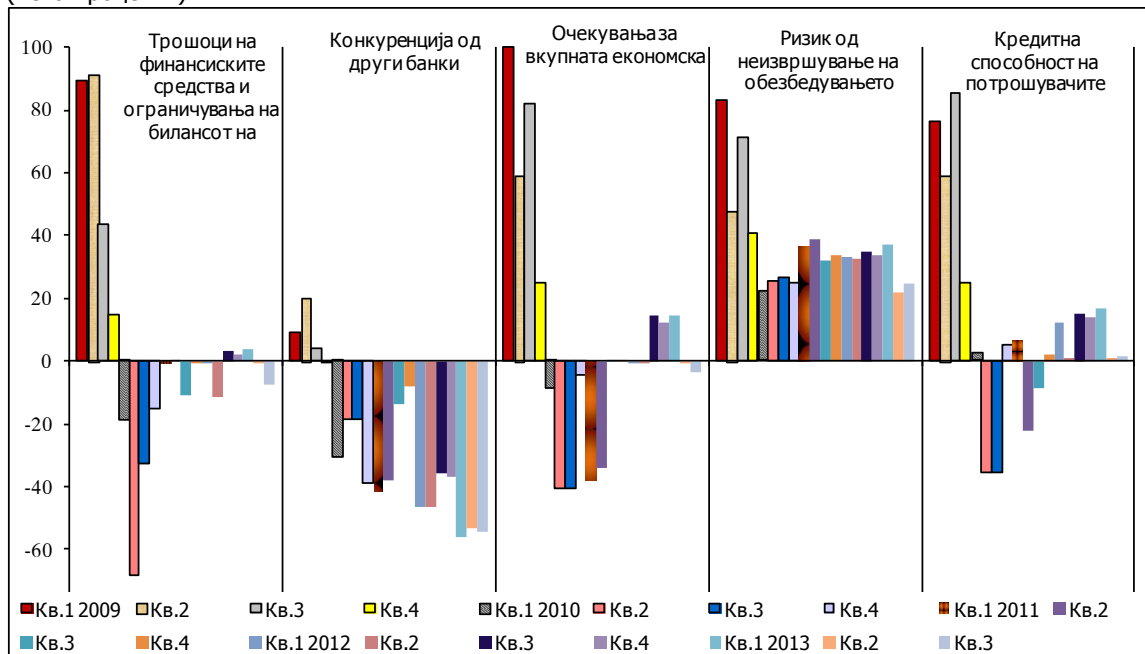
* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање).

Во поглед на конкретните услови за одобрување потрошувачки кредити, и во оваа анкета најголем дел од банките укажале дека тие се непроменети во овој период. Притоа, на нето-основа е забележано помало олеснување на каматните услови, како резултат на помалиот број банки коишто укажале дека цената на потрошувачките кредити во овој период е намалена (од 49% на 41% од банките). Исто така, помало нето-олеснување е забележано и кај достасувањето на заемите и некаматните приходи, каде што околу 25% од банките укажуваат дека овие услови се олеснети, наспроти над една третина од банките во претходната анкета.

Што се однесува до факторите коишто делуваат врз условите за одобрување потрошувачки кредити, резултатите укажуваат дека факторите главно придонесуваат кон непроменетост на кредитните услови. Сепак, како кај станбените, така и кај потрошувачките кредити согледувањата за ризик на банките и натаму се стабилни. И понатаму, околу 26% од банките укажуваат дека ризикот од неизвршување на обезбедувањето придонесува за заострување на кредитните услови. Од друга страна, конкуренцијата од другите банки, и во оваа анкета, се оценува како фактор што придонесува кон олеснување на условите за кредитирање (околу 55% од банките).

Графикон 9

Фактори што предизвикуваат промена на условите за одобрување потрошувачки кредити
(нето-процент*)

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање).

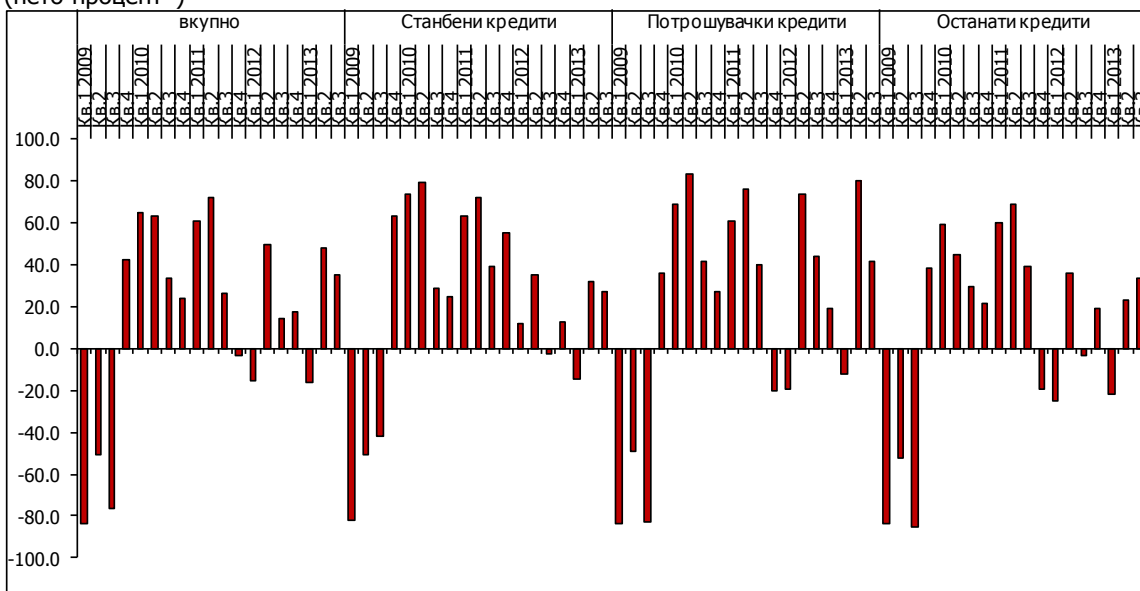
Од аспект на влијанието на промените на монетарната политика врз каматните одлуки на банките, во третото тримесечје на 2013 година, најголем дел од банките укажуваат дека монетарната политика незначително влијаела (околу 78%). Сепак, во споредба со претходната анкета, забележан е поголем број банки коишто укажуваат дека промените на монетарната политика делумно влијаат врз нивната каматна политика за одобрување станбени кредити. Од друга страна пак, кај потрошувачките кредити е намален бројот на банките коишто се изјасниле на овој начин.

Побарувачка на кредити

Во однос на побарувачката, банките упатуваат на понатамошно зголемување на нето-основа, но послабо во однос на претходната анкета. Имено, во споредба со претходниот период, забележано е намалување на процентот на банките коишто упатуваат кон пораст на кредитната побарувачка (од 48% на 36% од банките) од страна на населението. Останатите банки укажуваат на непроменета побарувачка на кредитите во овој период. Од аспект на структурата на кредитите, околу една третина од банките укажуваат на зголемување на побарувачката на станбените кредити, речиси ист број како и во претходната анкета. Кај потрошувачките кредити, забележано е значително намалување на бројот на банките коишто укажуваат на зголемена побарувачка (од 80% на 42% од банките). Овие движења се во согласност со очекувањата на банките, но се послаби.

Графикон 10

Промена на побарувачката на кредити од страна на населението
(нето-процент*)

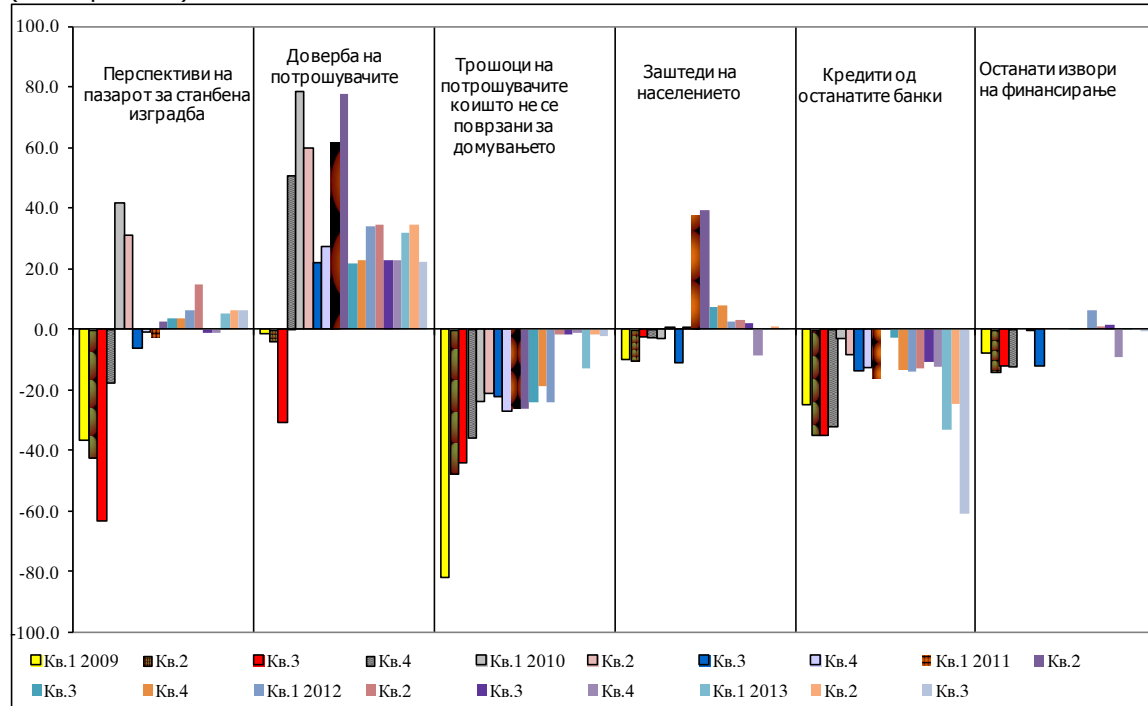

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

Најголем дел од банките повторно укажаа на неутрално дејство на факторите коишто влијаат врз побарувачката на станбени кредити. Сепак, околу 23% од банките (наспроти 34% во претходната анкета) и понатаму ја согледуваат довербата на потрошувачите како фактор со стимулативно дејство. Од друга страна, бројот на банките е речиси тројно поголем во споредба со претходната анкета, коишто укажуваат дека кредитите од останатите се фактор којшто предизвикува намалување на побарувачката.

Графикон 11

Фактори што предизвикуваат промена на побарувачката на станбени кредити (нето-процент*)

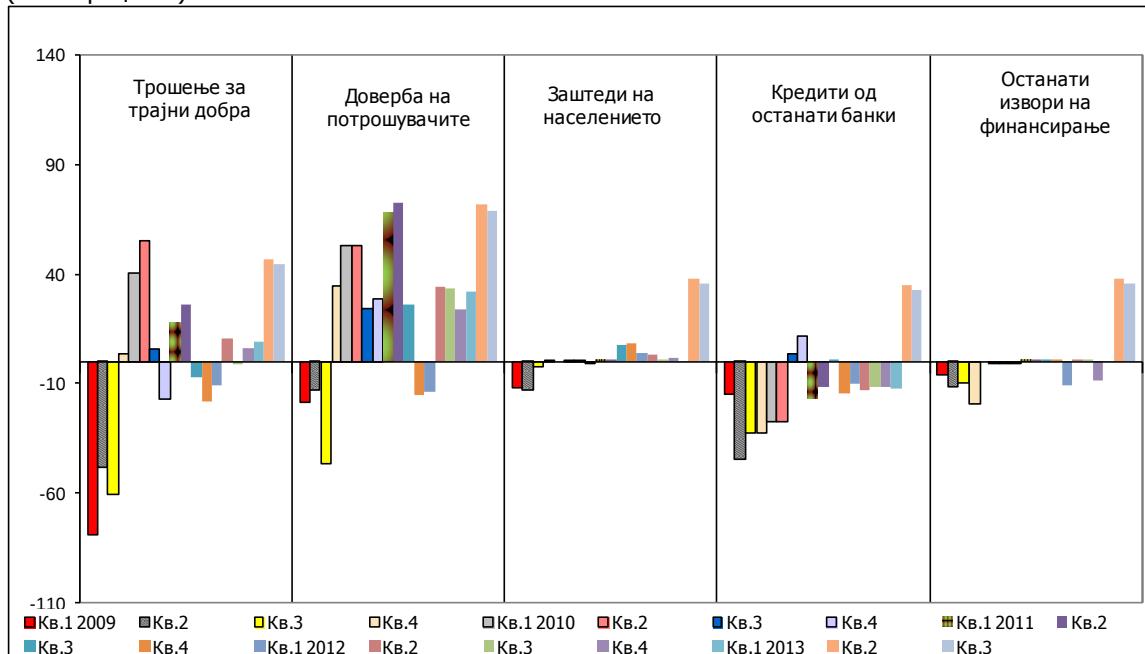

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „--“ (значително придонесува за намалување на побарувачката).

Од аспект на факторите коишто влијаат врз побарувачката на потрошувачки кредити, најголем дел од банките ги оценуваат факторите од групата за финансирање како фактори коишто придонесуваат за зголемување на потрошувачките кредити. Од друга страна, и понатаму факторите од групата за алтернативно финансирање имаат неутрален ефект. Така, при анализата на факторите од групата за потреби за финансирање, утврдено е дека најголемиот број од банките укажуваат на тоа дека трошењето за трајни добра и довербата на потрошувачите придонесуваат за зголемување на побарувачката на кредити (47,6% и 69,2% од банките, соодветно). Од друга страна, пак, факторите од групата за алтернативно финансирање главно придонесуваат кон непроменета побарувачка на кредити. Сепак, како и во претходната анкета, над една третина од банките се изјасниле дека заштедите на населението, кредитите од останатите банки, како и останатите извори на финансирање придонесуваат и кон зголемување на побарувачката на потрошувачки кредити.

Графикон 12

Фактори што предизвикуваат промена на побарувачката на потрошувачки кредити (нето-процент*)

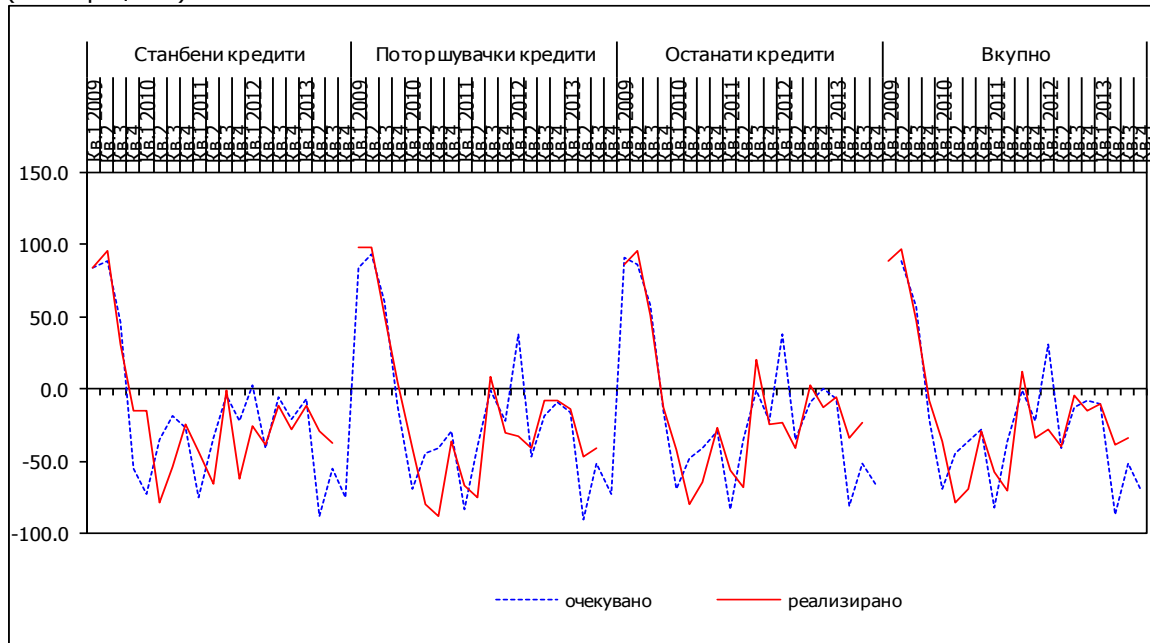
* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „--“ (значително придонесува за намалување на побарувачката).

Очекувања

Во поглед на очекувањата, се забележува поголем оптимизам кај банките за движењата на кредитните услови и побарувачката на станбените и потрошувачките кредити во последното тримесечје на 2013 година. Така, забележан е поголем број на банките коишто очекуваат делумно олеснување на кредитните услови, односно околу 71% од банките, за разлика од претходната анкета кога половина од банките се изјаснија на овој начин. На сметка на оваа промена, забележано е намалување на бројот на банките коишто укажуваат на непроменети кредитни услови во наредниот период. Ваквата промена на очекувањата на банките за четвртиот квартал придонесе за засилување на нето-олеснувањето на кредитните услови кај сите видови кредити наменети за населението.

Графикон 13

Очекувања на банките за промена на условите за кредитирање на населението (нето-процент*)

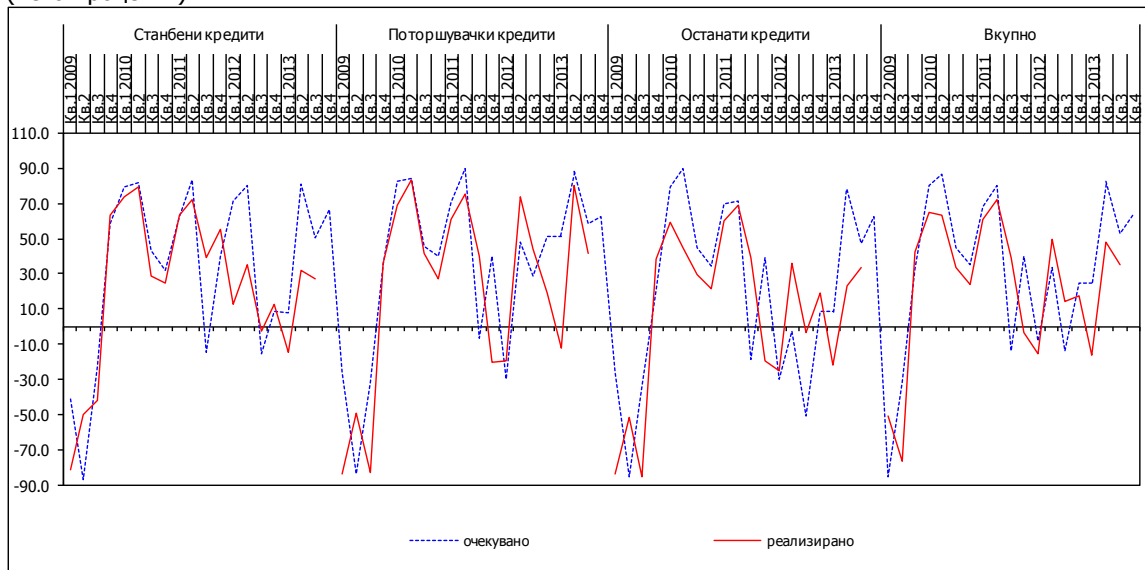

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“ и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

Во четвртиот квартал банките очекуваат поголема побарувачка на кредити, во однос на претходната анкета. Така, над 63% од банките очекуваат зголемување на побарувачката на сите типови кредити, за разлика од претходната анкета кога околу половината од банките се изјаснија на овој начин. Притоа, намален е бројот на банките коишто укажуваат дека не очекуваат промена во побарувачката на кредити од страна на населението (околу 35% од банките, наспроти 47% во претходната анкета). Поради ваквата распределба на одговорите, беше укажано на поголема нето-побарувачка кај сите видови кредити на населението во четвртото тримесечје на 2013 година.

Графикон 14

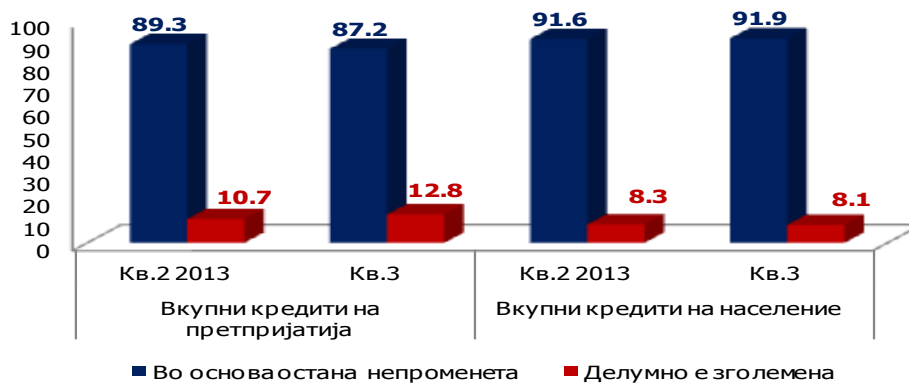
Очекувања на банките за промена на побарувачката на кредити од страна на населението
(нето-процент*)

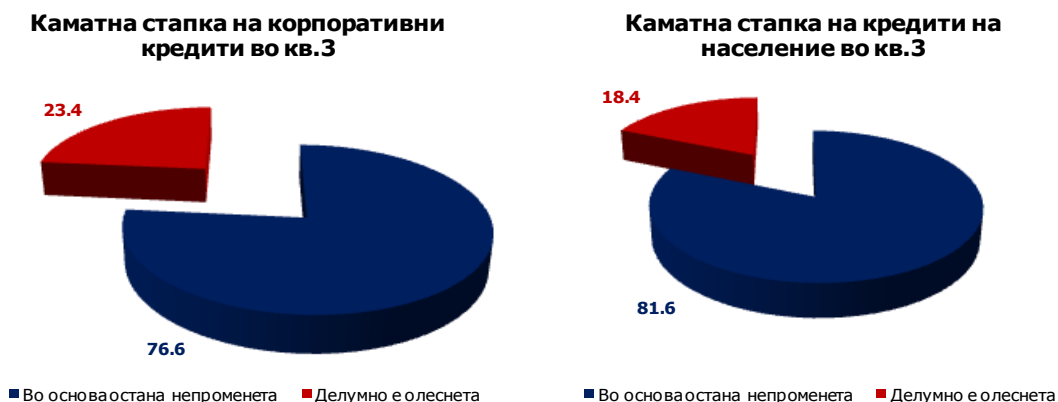
* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“

Дополнителни прашања на Анкетата за кредитната активност

Во оваа анкета се вклучени и две дополнителни прашања коишто се однесуваат на влијанието на неконвенционалните мерки преземени од НБРМ врз кредитна активност и каматната политика на банките. Имено, **првото прашање се однесува на оценката на банките на влијанијата од нестандартните мерки преземени од НБРМ досега (промените во задолжителната резерва и слично) врз нивната кредитна активност.** Одговорите на банките се слични со претходната анкета. Така, најголем дел од банките одговориле дека овие мерки немале поголемо влијание ниту кај кредитите одобрени на претпријатијата, ниту, пак, на населението. Сепак, околу 13%, односно 8% од банките укажуваат дека овие мерки придонесле за делумно зголемување на кредитите одобрени на корпоративниот сектор, односно на населението.

Второто прашање, пак, се однесува на оценката на банките на влијанијата од нестандартните мерки преземени од НБРМ досега (промените во задолжителната резерва и слично) врз нивната активна каматна стапка. Околу 77%, односно 82% од банките укажале дека каматните стапки на корпоративните кредити, односно на кредитите одобрени на населението се непроменети, додека останатите банките оцениле дека активните каматни стапки се намалиле во овој период.

Резултати од индивидуалните прашања од Анкетата за кредитната активност на банките за третиот квартал на 2013 година

I. Кредити на претпријатијата

1. Како се променети условите за кредитирање на Вашата банка,
од аспект на одобрувањето кредити на претпријатијата во изминатите три месеци?

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3
Значително се заострени	2.6	5.2	2.6	5.2		2.4		2.4	2.6	5.2
Делумно се заострени	43.1	0.7	43.1	0.7	45.7	3.5	45.7	3.5	43.1	0.7
Во основа останаа непроменети	52.3	85.4	52.3	85.4	52.3	92.2	52.3	92.2	52.3	92.2
Делумно се олеснети	2.0	8.7	2.0	8.7	2.0	1.9	2.0	1.9	2.0	1.9
Значително се олеснети										
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	43.7	-2.8	43.7	-2.8	43.7	4.0	43.7	4.0	43.7	4.0
Број на банки коишто одговориле	12	13	12	13	12	13	12	13	12	13

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“, и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

2. Како влијаеја долунаведените фактори врз условите за кредитирање на Вашата банка, од аспект на одобрувањето кредити на претпријатијата во изминатите три месеци (се однесува на одговорот на прашањето 1 во колоната „вкупно“)? Ве молиме оценете го придонесот за заострувањето или олеснувањето на кредитните стандарди користејќи ја следнава скала:

-- = значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање

- = делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање

0 = придонесуваат за непроменетост на условите за кредитирање

+ = делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање

++ = значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање

НП = неприменливо

	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
А) Трошоци на финансиските средства и ограничувања на билансот на состојба		5.8	62.0	6.8	2.8			-3.8
-Трошоци поврзани со капиталната позиција на Вашата банка	2.4	5.8	82.2	6.8	2.8		-0.2	-1.4
-Пристап на банката до пазарно финансирање (на пример, на пазарот на пари)			88.9	8.7		2.4	-2.0	-8.7
-Ликвидносната позиција на Вашата банка		0.7	86.9	10.0		2.4	-3.4	-9.3
Б) Притисок од конкуренција		2.8	66.6					2.8
-Конкуренција од другите банки		2.8	82.7	10.2	1.9	2.4	-10.4	-9.3
-Конкуренција од небанкарски сектор		2.8	94.8			2.4	-6.1	2.8
-Конкуренција од пазарното финансирање		2.8	92.9	1.9		2.4	0.6	0.9
В) Согледување за ризикот		9.8	64.8	2.8				7.0
-Очекувања за вкупната економска активност		9.8	85.0	2.8		2.4	37	7.0
- Очекувања за перспективата на гранката на која припаѓа претпријатието и на перспективата на поединечните фирми		9.8	81.8	6.0		2.4	33.6	3.8
-Ризик од неизвршување на обезбедувањето	1.9	6.4	86.5	2.8		2.4	40.4	5.5
Г) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање).

3. Ве молиме оценете ја важноста на одделните фактори при процената на кредитната способност на претпријатијата.

-- = потполно неважни

- = делумно важни

0 = важни

+ = многу важни

++ = исклучително важни

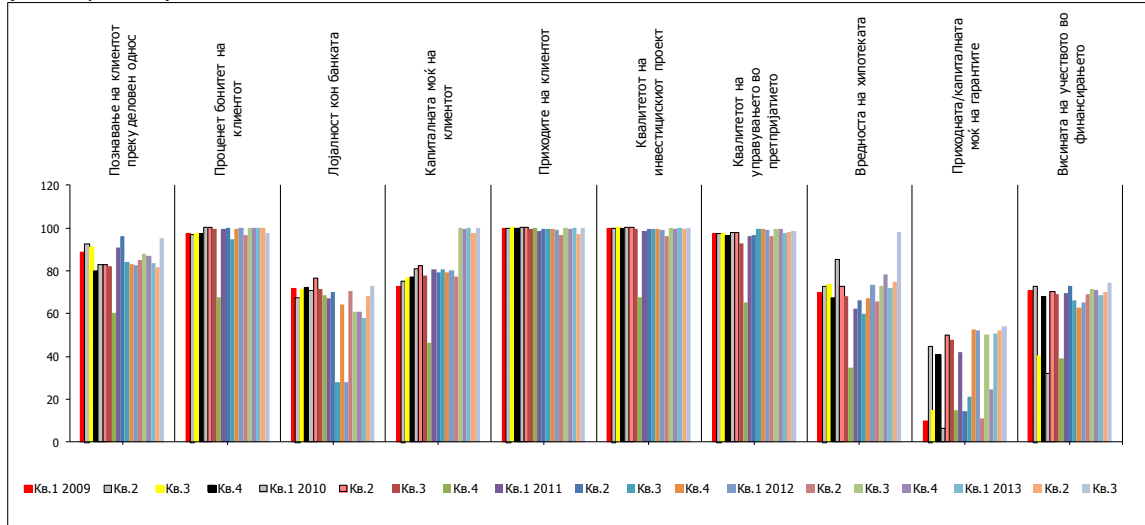
НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
Познавање на клиентот преку деловен однос		1.3	2.2	56.7	39.8		81.9	95.2
Проценет бонитет на клиентот			2.4	22.1	75.5		100.0	97.6
Лојалност кон банката			26.9	39.4	33.7		68.0	73.1
Капиталната моќ на клиентот				39.1	60.9		97.6	100
Приходите на клиентот				21.9	78.1		97.0	100
Квалитетот на инвестицискиот проект				40.4	59.6		99.4	100
Квалитетот на управувањето во претпријатието			1.3	57.7	41.0		98.0	98.7
Вредноста на хипотеката			2.0	95.2	2.8		74.8	98.0
Приходната/капиталната моќ на гарантите			46.1	47.0	6.9		52.2	53.9
Висината на учеството во финансирањето			25.8	61.5	12.7		70.1	74.2
Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“(исклучително важни) и „+“(многу важни) и збирот на „-“(делумно важни) и „--“(потполно неважни).

Графикон 15

Важност на одделните фактори при процената на кредитната способност на претпријатијата
(нето-процент)

4. Како се променети условите на Вашата банка, од аспект на одобрувањето кредити на претпријатијата во изминатите три месеци? Ве молиме оценете го секој фактор користејќи ја скалата:

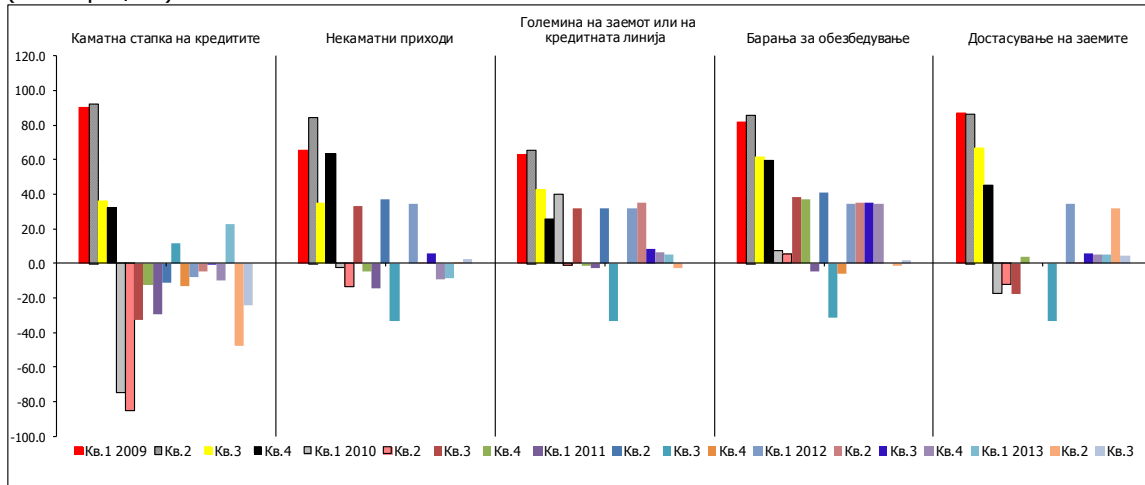
-- = значително се заострени
- = делумно се заострени
0 = во основа останаа непроменети
+ = делумно се олеснети
++ = значително се олеснети
НП = неприменливо

	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
А) Каматна стапка на кредитите			76.0	22.1	1.9		-47.7	-24.0
Б) Останати услови и рокови			77.0					
-Некаматни приходи		2.8	97.2				0.2	2.8
-Големина на заемот или на кредитната линија			100				-2.4	0.0
-Барања за обезбедување		2.2	97.8				-1.4	2.2
-Достасување на заемите		4.7	95.3				32.0	4.7
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги			24.3			6.7		

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително се заострени) и „-“ (делумно се заострени) и збирот на „+“ (делумно се олеснети) и „++“ (значително се олеснети).

Графикон 16

Промена на условите за кредитирање на банките, од аспект на одобрувањето кредити на претпријатијата (нето-процент)

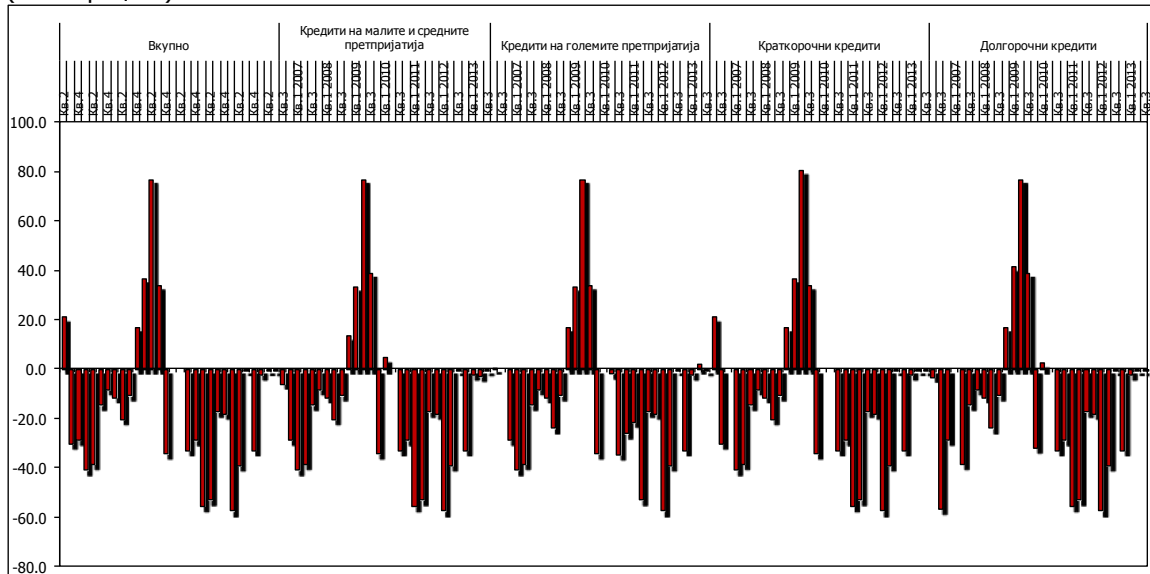
5. Какво влијание имаа промените во монетарната политика врз Вашата каматна политика (камати на новоодобрени кредити на претпријатијата) во последните три месеци?

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3
Значително влијаеја					2.4					
Делумно влијаеја	4.6	16.6	2.2	16.6	15.7	9.8	13.3	9.8	13.3	9.8
Незначително влијаеја	94.8	82.7	94.8	82.7	81.3	89.5	86.1	89.5	86.1	89.5
Не влијаеја	0.6	0.7	3.0	0.7	0.6	0.7	0.6	0.7	0.6	0.7
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-0.6	-0.7	-3.0	-0.7	1.8	-0.7	-0.6	-0.7	-0.6	-0.7
Број на банки коишто одговориле	12	13	12	13	12	13	12	13	12	13

Нето-процентот претставува разлика помеѓу процентите „значително влијаеја“ и „не влијаеја“.

Графикон 17

Влијание на промените во монетарната политика врз каматната политика (камати на новоодобрени кредити на претпријатијата) на банките (нето-процент)

6. Како се промени побарувачката на кредити од страна на претпријатијата во последните три месеци, исклучувајќи ги вообичаените сезонски промени?

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3
Значително е намалена										
Делумно е намалена		8.0		8.0		8.0		8.0		8.0
Во основа остана непроменета	58.3	58.3	60.7	58.3	60.6	58.3	60.6	59	55.7	55.5
Делумно е зголемена	7.3	33.7	39.3	33.7	5.0	33.7	37.0	33	9.9	36.5
Значително е зголемена	34.4				34.4		2.4		34.4	
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	41.7	25.7	39.3	25.7	39.4	25.7	39.4	25.0	44.3	28.5
Број на банки коишто одговориле	12	13	12	13	12	13	12	13	12	13

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

7. Како влијаеја наведените фактори врз побарувачката на кредити од страна на претпријатијата (се однесува на одговорот на прашањето 6 во колоната „вкупно“)?

Ве молиме оценете го секој фактор употребувајќи ја скалата:

-- = значително придонесува за намалување на побарувачката

- = делумно придонесува за намалување на побарувачката

0 = придонесува за непроменетост на побарувачката

+ = делумно придонесува за зголемување на побарувачката

++ = значително придонесува за повисока побарувачка

НП = неприменливо

	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
А) Потреби од финансирање								
- Инвестиции во основни средства		9.8	83.7	6.5			-0.9	-3.3
-Инвестиции во залихи и обртен капитал		4.7	29.5	63.9	1.9		53.0	61.1
-Преструктурирање на долгот			29.8	53.0		17.2	55.2	53.0
Б) Употреба на алтернативно финансирање								
-Интерно финансирање		1.3	96.3			2.4	1.6	-1.3
-Заеми од останати банки		6.4	89.3	1.9		2.4	31.2	-4.5
-Издавање сопствени хартии од вредност			73.5			26.5	0.0	0.0
Ве молиме наведете ги								
В) Останати фактори,								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „+“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „-“ (значително придонесува за намалување на побарувачката).

8. Ве молиме назначете каква промена очекувате кај условите за кредитирање на Вашата банка во следните три месеци, од аспект на одобрувањето кредити на претпријатијата.

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3
Значително ќе се заострат	2.6	2.8							2.6	2.8
Делумно ќе се заострат	36.8		39.4	2.8	37.6	2.8	39.4	2.8	34.4	
Во основа ќе останат непроменети	49.5	75.9	49.5	75.9	58.1	75.9	49.5	75.9	58.7	75.9
Делумно ќе се олеснат	11.1	21.3	11.1	21.3	4.3	21.3	11.1	21.3	4.3	21.3
Значително ќе се олеснат										
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	28.3	-18.5	28.3	-18.5	33.3	-18.5	28.3	-18.5	32.7	-18.5
Број на банки коишто одговориле	12	13	12	13	12	13	12	13	12	13

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“, и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

9. Ве молиме назначете каква промена очекувате кај побарувачката на кредити од страна на претпријатијата во следните три месеци (исклучувајќи ги вообичаените сезонски промени).

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3
Значително ќе се намали										
Делумно ќе се намали										
Во основа ќе остане непроменета	33.3	28.3	33.3	28.3	33.3	28.3	33.3	28.3	33.3	28.3
Делумно ќе се зголеми	29.9	71.7	29.9	71.7	29.9	71.7	29.9	71.7	29.9	71.7
Значително ќе се зголеми	36.8		36.8		36.8		36.8		36.8	
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	66.7	71.7	66.7	71.7	66.7	71.7	66.7	71.7	66.7	71.7
Број на банки коишто одговориле	12	13	12	13	12	13	12	13	12	13

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

Кредити на населението

10. Како се променети условите за кредитирање на Вашата банка од аспект на одобрувањето кредити на населението во изминатите три месеци?

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Останати кредити	
	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3
Значително се заострени								
Делумно се заострени	1.0	1.0	1.0	1	1	1	1	1
Во основа останаа непроменети	59.7	64.3	68.2	60.2	50.5	57.4	64.2	74.7
Делумно се олеснети	33.8	34.7	22.1	38.8	39.8	41.6	34.7	24.3
Значително се олеснети	5.4		8.6		8.6			
Неприменливо								
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-38.2	-33.7	-29.7	-37.8	-47.4	-40.6	-33.7	-23.3
Број на банки коишто одговориле	12	13	12	13	12	13	12	13

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“, и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

11. Како влијаеја долунаведените фактори врз условите за кредитирање на Вашата банка во поглед на одобрувањето станбени кредити на населението во изминатите три месеци (се однесува на одговорот на прашањето 10)? Ве молиме оценете го придонесот на наведените фактори за заострувањето или олеснувањето на условите за кредитирање користејќи ја следнава скала:

--= значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање
 - = делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање
 0 = придонесуваат за непроменетост на условите за кредитирање
 + = делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање
 ++ = значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање
 НП = неприменливо

	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
А) Трошоци на финансиските средства и ограничувања на билансот на состојба		0.3	98.2	1.0		0.5	-1.0	-0.7
Б) Притисок од конкуренција			50.1	14.5		0.5		
-Конкуренција од други банки			55.0	44.5		0.5	-30.7	-44.5
В) Согледувања за ризикот		4.1	60.0	6.8	1.0	0.0		
-Очекувања за вкупната економска активност		3.6	94.9		1.0	0.5	-0.5	2.6
-Ризик од неизвршување на обезбедувањето		21.6	76.9		1.0	0.5	21.6	20.6
-Кредитна способност на потрошувачите		1.6	94.2	2.7	1.0	0.5	0.1	-2.1
Г) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“(делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите).

12. Ве молиме оценете ја важноста на одделните фактори при процената на кредитната способност на населението.

-- = потполно неважни

- = делумно важни

0 = важни

+ = многу важни

++ = исклучително важни

НП = неприменливо

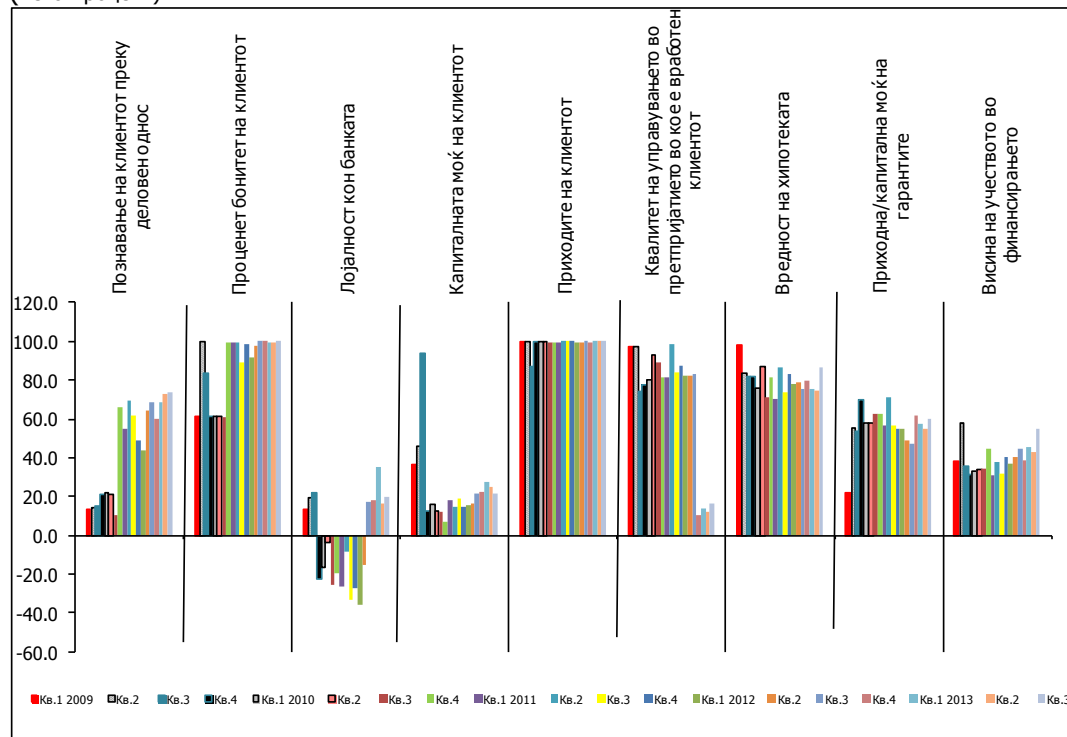
	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
Познавање на клиентот преку деловен однос			25.9	62.1	12.0		73.2	74.1
Проценет бонитет на клиентот				46.1	53.9		99	100.0
Лојалност кон банката		2.7	75.2	17.2	4.9		16.4	19.4
Капиталната моќ на клиентот		35.8	6.8	51.9	5.5		25.1	21.6
Приходите на клиентот				28.7	71.3		100	100
Квалитет на управувањето во претпријатието во кое е вработен клиентот		35.8	12.4	51.8			11.7	16.0
Вредност на хипотеката			13.7	32.7	53.6		74.6	86.3
Приходна/капитална моќ на гарантите			39.7	23.5	36.8		55.2	60.3
Висина на учеството во финансирањето			44.8	50.6	4.6		42.6	55.2
Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „+“ (исклучително важни) и „++“ (многу важни) и збирот на „-“ (делумно важни) и „--“ (потполно неважни).

Графикон 18

Важност на одделните фактори при процената на кредитната способност на населението

(нето-процент)

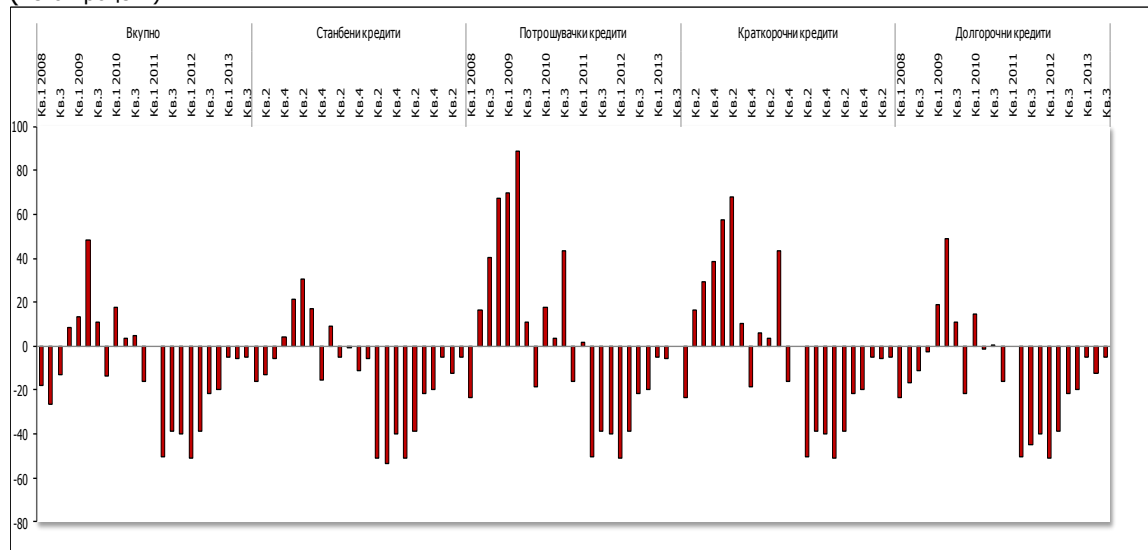
13. Какво влијание имаа промените во монетарната политика врз Вашата каматна политика (камати на новоодобрени кредити на населението) во последните три месеци?

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв. 2	Кв. 3	Кв. 2	Кв. 3	Кв. 2	Кв. 3	Кв. 2	Кв. 3	Кв. 2	Кв. 3
Значително влијаеја										
Делумно влијаеја	26	17.1	2.9	15.5	26	9.3	26	19.8	12.3	13.1
Незначително влијаеја	68.4	78	84.5	79.6	68.4	90.7	68.4	75.3	75.1	82
Не влијаеја	5.5	4.9	12.5	4.9	5.5		5.5	4.9	12.5	4.9
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-5.5	-4.9	-12.5	-4.9	-5.5	0.0	-5.5	-4.9	-12.5	-4.9
Број на банки коишто одговориле	12	13	12	13	12	13	12	13	12	13

Нето-процентот претставува разлика помеѓу процентите „значително влијаеја“ и „не влијаеја“.

Графикон 19

Влијание на промените во монетарната политика врз каматната политика (камати на новоодобрени кредити на населението) на банките (нето-процент)

14. Како се променети условите на Вашата банка, од аспект на одобрувањето станбени кредити на населението, во изминатите три месеци? Ве молиме оценете го секој фактор користејќи ја скалата:

-- = значително се заострени

- = делумно се заострени

0 = во основа останаа непроменети

+ = делумно се олеснети

++ = значително се олеснети

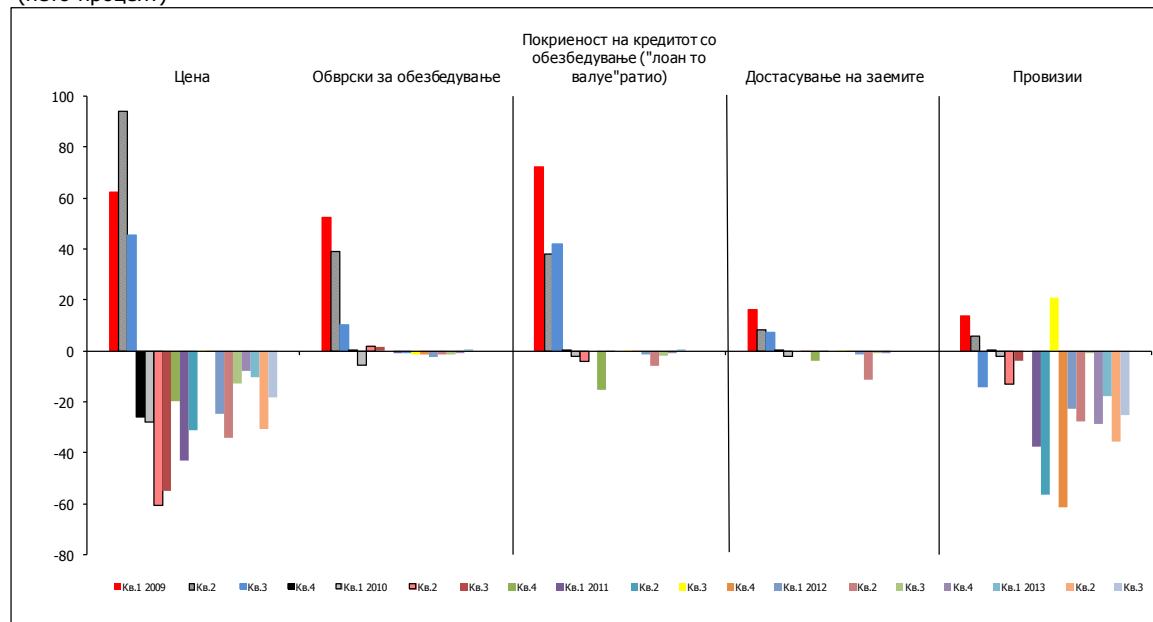
НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
А) Цена			81.9	18.1			-30.7	-18.1
Б) Останати услови			65.1					
-Обврски за обезбедување			100				0.0	0.0
-Покриеност на кредитот со обезбедување ("loan to value" ratio)			100				0.0	0.0
-Достасување на заеми			100				0.0	0.0
-Провизии			74.8	25.2			-35.7	-25.2
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително се заострени) и „-“ (делумно се заострени) и збирот на „+“ (делумно се олеснети) и „++“ (значително се олеснети).

Графикон 20

Промена на условите на банките, од аспект на одобрувањето станбени кредити на населението
(нето-процент)

15. Како влијаеја долунаведените фактори врз условите за кредитирање на Вашата банка во изминатите три месеци од аспект на одобрувањето потрошувачки кредити и останати кредити на населението (се однесува на одговорот на прашањето 10)? Ве молиме оценете го придонесот на наведените фактори за заострувањето или олеснувањето на условите за кредитирање користејќи ја следнава скала:

-- = значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање

- = делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање

0 = во основа придонесуваат за непроменетост на условите за кредитирање

+ = делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање

++ = значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање

НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
А) Трошоци на финансиските средства и ограничувања на билансот на состојба		3.9	84.6	10.5	1.0		-1.0	-7.6
Б) Притисок од конкуренција			43.8	21.3				
-Конкуренција од другите банки			45.4	54.6			-53.4	-54.6
В) Согледувања за ризикот		4.1	60.0		1.0			
-Очекувања за вкупната економска активност		4.1	88.1	6.8	1.0		-0.5	-3.7
-Ризик од неизвршување на обезбедувањето		25.7	73.3		1.0		21.6	24.7
- Кредитна способност на потрошувачите		5.2	91.1	2.7	1.0		1.1	1.5
Г) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите).

16. Како се променети условите на Вашата банка за одобрување потрошувачки кредити и останати кредити на населението во изминатите три месеци? Ве молиме оценете го секој фактор користејќи ја скалата:

-- = значително се заострени

- = делумно се заострени

0 = во основа останаа непроменети

+ = делумно се олеснети

++ = значително се олеснети

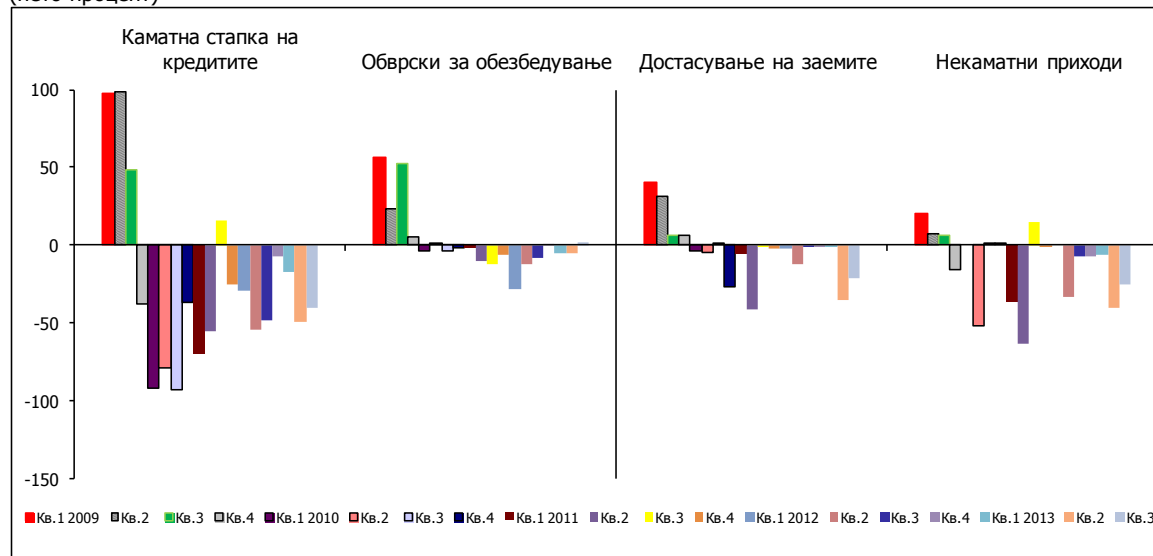
НП = неприменливо

	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
А) Каматна стапка на кредитите			59.4	40.6			-48.9	-40.6
Б) Останати услови			54.1	10.5				
-Обврски за обезбедување		1.6	98.4				-5.4	1.6
-Достасување на заемите			78.4	21.6			-34.7	-21.6
-Некаматни приходи			74.8	25.2			-40.1	-25.2
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително се заострени) и „-“ (делумно се заострени) и збирот на „+“ (делумно се олеснети) и „++“ (значително се олеснети).

Графикон 21

Промена на условите на банките, од аспект на одобрувањето потрошувачки кредити и останати кредити на населението (нето-процент)

17. Како се промени побарувачката на кредити од страна на населението во последните три месеци, исклучувајќи ги вообичаените сезонски промени?

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Останати кредити	
	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3
Значително е намалена								
Делумно е намалена		0.8		3.6				
Во основа остана непроменета	51.9	62.9	68.2	65.4	19.5	58.2	76.5	66.6
Делумно е зголемена	47.7	36.3	31.7	31	80.1	41.8	23.1	33.4
Значително е зголемена	0.2				0.3		0.3	
Неприменливо								
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	48.0	35.4	31.7	27.4	80.4	41.8	23.4	33.4
Број на банки коишто одговориле	12	13	12	13	12	13	12	13

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

18. Како влијаеја долунаведените фактори врз побарувачката на станбени кредити од страна на населението во изминатите три месеци (се однесува на прашањето 17)? Ве молиме оценете го секој фактор посебно употребувајќи ја скалата:

-- = значително придонесува за намалување на побарувачката
 - = делумно придонесува за намалување на побарувачката
 0 = придонесува за непроменетост на побарувачката
 += делумно придонесува за зголемување на побарувачката
 ++ = значително придонесува за зголемување на побарувачката
 НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
А) Потребности за финансирање		0.5	60.9				0.0	-0.5
- Перспективи на пазарот за станбена изградба	2.7	0.5	87.4	8.4	1.0		6.6	6.2
-Доверба на потрошувачите			77.4	22.6			34.4	22.6
-Трошоци на потрошувачите коишто не се поврзани за домувањето		3.2	95.8	1.0			-1.7	-2.2
Б) Употреба на алтернативно финансирање		0.5	63.6					
-Заштеди на населението		0.5	98.5	1.0			1.3	0.5
-Кредити од останатите банки		60.6	39.4				-24.8	-60.6
- Останати извори на финансирање		0.5	99.5				0.0	-0.5
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „--“ (значително придонесува за намалување на побарувачката).

19. Како влијаеја наведените фактори врз побарувачката на потрошувачки и останати кредити од страна на населението во изминатите три месеци (се однесува на одговорот на прашањето 17)? Ве молиме оценете го секој фактор посебно употребувајќи ја скалата:

--= значително придонесува за намалување на побарувачката
 - = делумно придонесува за намалување на побарувачката
 0= придонесува за непроменетост на побарувачката
 + = делумно придонесува за зголемување на побарувачката
 ++ = значително придонесува за зголемување на побарувачката
 НП = неприменливо

	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.2	Кв.3
А) Потребите за финансирање			17.5	46.6	1.0		49.7	47.6
- Трошење за трајни добра како што се: автомобили, мебел и сл.		2.7	49.7	47.6			46.7	44.9
-Доверба на потрошувачите			30.8	69.2			71.8	69.2
Б) Употреба на алтернативи за финансирање			28.0	36.1			37.7	36.1
-Заштеди на населението			63.9	36.1			37.7	36.1
-Кредити од останати банки		2.7	61.5	35.8			34.7	33.1
-Останати извори на финансирање			64.2	35.8			37.7	35.8
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „--“ (значително придонесуваат за намалување на побарувачката).

20. Ве молиме назначете каква промена очекувате кај условите за кредитирање на Вашата банка, од аспект на одобрувањето кредити на населението во следните три месеци.

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Останати кредити	
	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3
Значително ќе се заострат								
Делумно ќе се заострат								
Во основа ќе останат непроменети	47.8	28.7	44.9	24.7	48.7	26.7	48.7	33.5
Делумно ќе се олеснат	50.8	71.0	55	75	49.6	73	49.6	66.2
Значително ќе се олеснат	1.2				1.6		1.6	
Неприменливо		0.3		0.3		0.3		0.3
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-52.1	-71.0	-55.0	-75.0	-51.2	-73.0	-51.2	-66.2
Број на банки коишто одговориле	12	13	12	13	12	13	12	13

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“, и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

21. Ве молиме назначете каква промена очекувате кај побарувачката на кредити од страна на населението во следните три месеци (исклучувајќи ги вообичаените сезонски промени).

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Останати кредити	
	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3	Кв.2	Кв.3
Значително ќе се намали								
Делумно ќе се намали	0.1		0.5					
Во основа ќе остане непроменета	47.0	36.4	48.1	33.6	41.4	37.3	52.4	37.3
Делумно ќе се зголеми	50.6	49.0	49.7	66.4	56.1	26.9	45.4	62.7
Значително ќе се зголеми	2.1	14.5	1.6		2.4	35.8	2.1	
Неприменливо								
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	52.6	63.6	50.8	66.4	58.5	62.7	47.5	62.7
Број на банки коишто одговорите	12	13	12	13	12	13	12	13

Карактеристики на процесот на кредитирање во Вашата банка

Во следниве две табели се прикажани одговорите на банките на одделни конкретни прашања поврзани со процесот на одобрување кредити.

Кредитирање на претпријатијата*

Фактор/услов	1	2	3	4	5	0	
Број на години за кои се бараат финансиски извештаи	6.8	48.7	77.5				1) помалку од две; 2) две; 3) повеќе од две; 4) останато.
Фреквентност на посети на клиентите и на потенцијалните клиенти		36.7	96.3	33.0			1) никогаш; 2) понекогаш; 3) редовно; 4) останато.
Најчеста намена на одобрените кредити	27.6	85.2	47.8	33.0			1) основни средства; 2) обртни средства; 3) ликвидност; 4) останато.
Најчест сооднос на хипотеката и износот на кредитот	71.4	65.2	35.4	33.0			1) помалку од два; 2) два; 3) повеќе од два; 4) останато.
Достапност на кредитите без залог	19.3	72.7		41.0			1) да; 2) не; 3) само рамковните; 4) останато.
Минимален број на гаранти	40.6	2.8				41.8	
Сооднос на приходите на гарантот и месечната отплата	9.8	14.4		61.0			1) помалку од една третина; 2) една третина; 3) повеќе од една третина; 4) останато.
Задолжителен ексклузивен однос со банката при долгорочно кредитирање	20.2	41.2	81.0				1) да; 2) не; 3) за некои намени; 4) останато.
Кој ги одобрува кредитите до 100.000 евра?	33.0	77.2	33.0	55.8			1) Управниот одбор; 2) Кредитниот одбор; 3) Управниот и Кредитниот одбор; 4) останато
Кој ги одобрува кредитите од 100.000 евра до 500.000 евра?	33.0	67.8	46.4	58.4			1) Управниот одбор; 2) Кредитниот одбор; 3) Управниот и Кредитниот одбор; 4) останато
Кој ги одобрува кредитите над 500.000 евра?	33.0	62.7	49.6	25.4			1) Управниот одбор; 2) Кредитниот одбор; 3) Управниот и Кредитниот одбор; 4) останато
Вообичаено времетраење на постапката на одобрување кредит	1.9	50.3	52.5				1) помалку од една седмица; 2) од една до две седмици; 3) повеќе од две седмици; 4) останато.
Колкав е просечниот период за реализација на хипотекиите?	2.8	25.6	71.6	33.0			1) помалку од шест месеци; 2) од шест до дванаесет месеци; 3) од една до две години; 4) повеќе од две години; 5)

Кредитирање на населението*

Фактор/услов	1	2	3	4	5	0	
Дали бројот на месеци на постојано вработување на барателот на кредит е релевантен при одобрувањето на кредит?		100					1-не, 2-да,
Колку месеци вообичаено треба да биде вработен барателот на кредит во постојан работен однос?	45.9	53.6		0.5			1-до шест месеци, 2-од шест до дванаесет месеци, 3-од 1 година до две години, 4-над две години
Најчест сооднос на хипотеката и износот на кредитот	70.0	29.5	0.5	10.5			1- помалку од два, 2-два, 3- повеќе од два, 4-останато
Достапност на кредитите без залог	90.3	9.7	10.5	6.7			1-да, 2-не, 3-само рамковните кредити, 4- останато
Минимален број на жиранти	22.2	0.5				55.7	
Сооднос на приходите на жирантот и месечната отплата*	10.5	49.3	50.7				1-помалку од една третина, 2-една третина, 3-повеќе од една третина, 4- останато
Автоматизирано одобрување кредити на населението	11.8	87.7	0.5				1-да, 2-не, 3-останато
Задолжителен ексклузивен однос со банката при долгорочно кредитирање	11.8	80.1	18.1	0.5			1-да, 2-не, 3-за некои намени, 4-останато
Кој ги одобрува кредитите во вредност поголема од 20.000 евра?		56.2		47.4			1-управниот одбор, 2- кредитниот одбор, 3- управниот и кредитниот одбор, 4-останато
Вообичаено времетраење на постапката на одобрување кредит	28.6	60.7	35.3				1-помалку од една седмица, 2-една до две седмици, 3- повеќе од две седмици, 4- останато
Колку изнесува просечното времетраење на реализација на хипотекиите?	5.9	76.3	17.3	11.0			1-помалку од шест месеци, 2-од шест до дванаесет месеци, 3-една до две години, 4-повеќе од две години, 5-останато

* Некои банки одговориле со повеќе од еден одговор, а некои не одговориле на прашањата.

Дополнителни прашања на Анкетата за кредитната активност

1. Како ги оценувате влијанијата од нестандартните мерки преземени од НБРМ досега (промените во задолжителната резерва и слично) врз кредитната активност на Вашата банка?

	Вкупни кредити на претпријатија		Вкупни кредити на население	
	Кв.2 2013	Кв.3	Кв.2 2013	Кв.3
Значително е намалена				
Делумно е намалена				
Во основа остана непроменета	89.3	87.2	91.6	91.9
Делумно е зголемена	10.7	12.8	8.3	8.1
Значително е зголемена				
Неприменливо				
Вкупно	100	100	100	100
Нето-процент	10.7	12.8	8.3	8.1
Број на банки коишто одговориле	12	13	12	13

1. Како ги оценувате влијанијата од нестандартните мерки преземени од НБРМ досега (промените во задолжителната резерва и слично) врз активната каматна стапка на Вашата банка?

	Вкупни кредити на претпријатија	Вкупни кредити на население
	Кв.3 2013	Кв.3 2013
Значително е заострена		
Делумно е заострена		
Во основа остана непроменета	76.6	81.6
Делумно е олеснета	23.4	18.4
Значително е олеснета		
Неприменливо		
Вкупно	100	100
Нето-процент	-23.4	-18.4
Број на банки коишто одговориле	13	13